

TFRS 9 Kapsamında Faiz Oranı Swap Sözleşmelerinin Muhasebeleştirilmesi, Değerlemesi ve Raporlaması

(Araştırma Makalesi)

Accounting, Evaluation and Reporting of Interest Rate Swap Contracts Under TFRS 9

Doi: 10.29023/alanyaakademik.990033

Ömer Burak PAKSOY

Öğr.Gör.Dr., Alanya Alaaddin Keykubat Üniversitesi Gazipaşa MRB Meslek Yüksekokulu,
Yönetim ve Organizasyon Bölümü,

omer.paksoy@alanya.edu.tr,

Orcid No: 0000-0002-1273-5915.

Bu makaleye atıfta bulunmak için: Paksoy, Ö. B. (2022). "TFRS 9 Kapsamında Faiz Oranı Swap Sözleşmelerinin Muhasebeleştirilmesi, Değerlemesi ve Raporlaması", *Alanya Akademik Bakış*, 6(1), Sayfa No. 1629-1651.

ÖZET

Anahtar kelimeler:

Faiz Oranı Swap Sözleşmeleri, Finansal Türev Ürünler, Swap, TFRS 9: Finansal Araçlar Standardı.

Makale Geliş Tarihi:

02.09.2021

Kabul Tarihi:

19.01.2022

1980'lerin başından günümüze kadar birçok işletme ve finansal kuruluş, faiz oranlarındaki dalgalanmalardan kaynaklı riskten korunmak amacıyla faiz oranı swap sözleşmelerini yaygın şekilde kullanmaya başlamışlardır. Finansal türev ürünlerin kullanımının giderek yaygınlaşması, bu ürünlerin finansal tablolarda nasıl gösterileceği ve nasıl muhasebeleştirileceği ile ilgili konuları da beraberinde getirmiştir. Bu kapsamda, Türkiye Muhasebe Standartları (TMS) 39 ve Türkiye Finansal Raporlama Standartları (TFRS) 9: Finansal Araçlar standartları yayınlanmıştır. Daha sonra, 1 Ocak 2018 itibarıyla TMS 39 standardı yürürlükten kaldırılarak yerini TFRS 9 standardı almıştır. Bu çalışmanın amacı, TFRS 9 kapsamında faiz oranı swap sözleşmelerinin muhasebeleştirilmesi, değerlendirilmesi ve raporlaması ile ilgili esasların bir örnek uygulama üzerinde gösterilmesidir. Bu amaç doğrultusunda çalışmada, bir işletmenin nakit akışı riskinden korunma amaçlı faiz oranı swap işlemine ilişkin örnek bir uygulamaya yer verilmiştir. Faiz oranı swap işleminin muhasebeleştirilmesi, değerlendirilmesi, raporlaması ve bu işlemin işletmenin finansal durum tablosuna ve gelir tablosuna etkileri gösterilmiştir.

ABSTRACT

Keywords:

Interest Rate Swap Contracts, Financial Derivative Products, Swap, TFRS 9 Standard.

Since the early 1980s, many businesses and financial institutions have started to use interest rate swap contracts in order to avoid the risk of interest rate fluctuations. The widespread use of financial derivatives has brought along issues related to how these products will be presented in the financial statements and how they will be accounted for. In this context, Turkish Accounting Standards (TMS) 39 and Turkish Financial Reporting Standards (TFRS) 9: Financial Instruments standards have been published. Later, as of January 1, 2018, TMS 39 standard was abolished and replaced by TFRS 9 standard. The purpose of this study is to demonstrate the principles of accounting, valuation and reporting of interest rate swap contracts under TFRS 9 on a sample application. For this purpose, a sample application

regarding the interest rate swap transaction of an enterprise is included in the study. Accounting, valuation and reporting of the interest rate swap transaction and the effects of this transaction on the balance sheet and income statement of the company are shown.

1. GİRİŞ

1970'li yılların sonlarından günümüze kadar piyasa faiz oranlarının hem seviyelerinde hem de volatilitelerinde görülen önemli artışlar, ticari işletmelerin ve finansal kuruluşların önemli ölçüde yüksek faiz oranı riskleri ile karşılaşmalarına neden olmuştur. Faiz oranı riskine maruz kalmak, işletmeler için ciddi sonuçlara yol açabilmektedir. Örneğin, birçok finansal kuruluş ve işletme, kısa vadeli değişken faiz oranlı borçlarla uzun vadeli sabit faiz oranlı varlıklarını finanse etmektedir. Bu tür işletmeler, piyasadaki kısa vadeli faiz oranlarının beklenmedik bir şekilde yükseldiği zamanlarda zarara uğrayabilmektedirler. Çünkü varlıklarına verilen sabit getiri oranları için ödemek zorunda oldukları kısa vadeli faiz maliyetleri piyasa faiz oranları ile birlikte yükselmektedir. Diğer yandan, bu işletmeler kısa vadeli piyasa faiz oranlarındaki beklenmedik düşüşten ise kazanç sağlayabilmektedirler. Sermaye piyasalarında faize dayalı vadeli işlemler, faize dayalı opsiyonlar ve faiz oranı swap sözleşmeleri gibi yeni finansal ürünlerin piyasaya sürülmesi ve geliştirilmesi, işletmelerin faiz oranı riskine maruz kalmasını azaltmaya yönelik ihtiyaçlarına cevap verebilmektedir.

İşletmelerin son dönemlerde sıklıkla finansal türev ürünleri kullanmaya başladıklarından dolayı bu ürünlerin finansal tablolarda ve raporlamalarda gösterimi ve muhasebeleştirilmesi gibi konular önem kazanmıştır. Bu çalışmada, bir işletmenin faiz oranı swap işlemine ilişkin örnek bir uygulamaya yer verilmiştir. İşletmenin nakit akış riskinden korunmaya yönelik faiz oranı swap sözleşmesinin muhasebeleştirilmesi, değerlemesi ve raporlaması TFRS 9 kapsamında incelenmiştir. Çalışma ile, özellikle nakit akış riskinden korunmak amaçlı faiz oranı swap sözleşmelerinin muhasebeleştirilme yöntemi ve esasları hakkında standart hükümlerine göre örnek bir uygulama üzerinde inceleme yapılarak işletmelere bir yol haritası oluşturulması ve literatüre katkı sağlanması hedeflenmektedir. Bu amaç doğrultusunda, çalışma beş ana bölüme ayrılmıştır. İlk olarak faiz oranı swap sözleşmesi ile ilgili bu alanda yapılan çalışmalara ait literatür taramasına yer verilmiş olup daha sonra faiz oranı swap sözleşmeleri ve genel işleyişi hakkında genel bilgilere yer verilmiştir. Çalışmanın son bölümünde ise örnek bir faiz swap sözleşmesi uygulaması üzerinden TFRS 9 kapsamında muhasebeleştirilme, değerlendirme, raporlama işlemleri ve swap işlemi sonucunda işletmenin finansal durum tablosuna ve gelir tablosuna etkileri gösterilmiştir.

2. LİTERATÜR TARAMASI

1 Ocak 2018 tarihi itibarıyla TMS 39 standardının yerini alan TFRS 9 standardının uygulanması üç aşamada gerçekleştirilmektedir (Telci, 2021; Oracle, 2020; Deloitte, 2013): (i) Finansal Araçların Sınıflandırılması ve Ölçülmesi, (ii) Finansal Varlıklarda Değer Düşüklüğü, (iii) Riskten Korunma (Hedge Accounting).

TFRS 9 standardının yürürlüğe girmesiyle birlikte yurt içinde ve yurt dışında finansal araçlar ile ilgili birçok çalışma yapılmıştır. Literatürde, standart kapsamında işletmelerin raporlamaları, kurumsallaşma ilkeleri, finansal araçların vergisel boyutları gibi konular olduğu gibi riskten korunma muhasebesi, değerlendirme yöntemlerinin avantajları ve dezavantajları,

alacak riskleri gibi konular da çok sayıda bulunmaktadır. Faiz oranı swap sözleşmeleri ile ilgili yurt içinde yapılan çalışmalara bakıldığında ise genellikle swap işlemlerinin riskten korunma aracı olarak kullanılması, muhasebeleştirilmesi, değerlendirme ve raporlama konuları ele alındığı görülmektedir. Bu alanda yapılan bazı çalışmalar ise aşağıda gösterilmektedir:

İpek (2020), TFRS kapsamında riskten korunma muhasebesini teorik olarak incelemiş ve Türkiye’de uygulanabilirliğine dair bir firmada vaka çalışması gerçekleştirmiştir. Çalışma sonucunda, analize tabi tutulan işletmenin riskten korunma muhasebesini uygulaması ve uygulamaması durumunda ne gibi sonuçlarla karşılaşabileceği gösterilmiştir.

Gökgöz (2019), çalışmasında TFRS 9 standardı kapsamında ticari alacaklara ilişkin kredi risklerinin belirlenmesini, beklenen kredi zararlarının hesaplanmasını ve zararların muhasebeleştirilmesini incelemektedir. Çalışma sonucunda TFRS 9 standardının ticari alacaklara ilişkin zarar karşılıklarının ayrılmasında TMS 39 standardından farklılığı gösterilmektedir.

Koçak Şen ve Sözbilir (2019), çalışmalarında TFRS 9 standardının finansal türev ürünlerle ilgili ilkelerinden yola çıkarak bir swap işlemine ilişkin örnek uygulama üzerinden muhasebeleştirilmesi yöntemi hususunda bir yol haritası oluşturulmasını amaçlamaktadır. Çalışmada, uluslararası bir üretim işletmesinin nakit akış riskinden korunmak amacıyla gerçekleştirdiği faiz swap işleminin TFRS 9 kapsamında muhasebeleştirme süreci gösterilmektedir.

Diñç ve Atasel (2018), çalışmalarında BOBİ FRS kapsamında riskten korunma muhasebesi ile ilgili hükümleri inceleyerek örnek uygulamalar üzerinde muhasebeleştirme sürecini göstermişlerdir. Çalışma sonucunda BOBİ FRS kapsamında riskten korunma muhasebesi ile ilgili işletmelerin kullanabilecekleri bir hesap planı önerilmiş ve bu hesapların nasıl kullanılacağına dair örnekler ayrıntılı olarak açıklanmıştır.

Çakır ve Sabuncu (2016), TMS kapsamında riskten korunma amaçlı türev ürünlerin muhasebeleştirilmesini incelemişlerdir. Çalışmada, riskten korunma muhasebesinin uygulanması ile özkaynak hesap grubunda bazı yeni hesaplara ihtiyaç duyulduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Tuncay ve Cengiz (2016), TFRS 9 kapsamında riskten korunma amaçlı bir swap örneği üzerinden muhasebeleştirme, değerlendirme ve raporlama sürecini incelemişlerdir. Çalışmada ilgili muhasebe kayıtları standart hükümleri doğrultusunda gerçekleştirilmiş ve bilanço-gelir tablosuna etkileri gösterilmiştir.

İşseveroğlu (2014), BİST 100 endeksindeki firmaların finansal araçlarını TMS 39’a göre değerlendirmelerini ve raporlamalarını incelemiştir. Çalışma sonucunda bazı firmaların gerçeğe uygun değer ile finansal varlıklarını değerlediğini ve değerlendirme farklarının da özkaynaklarda raporladığını göstermiştir.

Çına Bal ve Öztürk (2013), yabancı para birimi ile bir maddi duran varlık alımı ile ilgili nakit akış riskinden korunmak amacıyla hazırlanan bir forward sözleşmesinin TMS 39 kapsamında muhasebeleştirilmesini ve değerlendirme ilkelerini incelemişlerdir. Çalışma sonucunda, forward sözleşmesinin TMS 39 standardına uygun olarak yapılan muhasebe kayıtları ve finansal durum tablosuna etkisi gösterilmektedir.

Ocağoğlu (2013), çalışmasında turev urunlerin değerleme esasları ile finansal tablolara etkilerini ve muhasebeleştirilme surecini incelemektedir. Çalışmada, KGK tarafından yayınlanan TMS 32, TMS 39, TFRS 7 ve TFRS 9 standartları kapsamında tım turev urunler ile ilgili muhasebe kayıtları örnek uygulamalar uzerinden gosterilmiştir.

Başçı (2003), vadeli işlem piyasası aracı olarak swapın işleyişi ve finansal piyasalardaki kullanımını incelemiştir. Çalışmada bir swap uygulaması gosterilerek sadece bankaların değil aynı zamanda kredi değeri duşuk firmalar açısından da tercih edilmesi gereken bir araç olduğunu gostermeye alışmiştir.

Literatür genel olarak incelendiğinde TFRS 9 standardı kapsamında birçok finansal turev araçlar ile ilgili çalışmaların olduğu gorumektedir. Ancak, faiz oranı swap sozleşmelerinin ele alındığı çalışmalar ise az sayıda yer almaktadır. Faiz swapları ile ilgili yapılan çalışmalarda, genellikle faiz swapları ile birlikte diğer finansal turev araçlarının da muhasebeleştirilmesi TFRS 9 kapsamında ele alınmiştır. Bu alışma, yeni hesapların kullanımı, gerçeğe uygun değerlerinin hesaplanması ve kayıt sistemi açısından önceki yapılan çalışmalar ile benzerlikler gostermektedir. Ancak, nakit akış riskinden korunma amaçlı faiz oranı swap sozleşmeleri ile ilgili Turkiye’de uygulama eksikliğinin bulunması ve Turkiye’de faiz swap işlemlerinin çoğunlukla bankalar tarafından yapılması nedeniyle bu çalışma, işletmeler tarafından da kullanımının artırılması ve kullanım alanının genişletilmesi açısından önem arz etmektedir. Bu yuzden çalışmanın, faiz oranı swap sozleşmelerinin TFRS 9 kapsamında muhasebeleştirilmesi ve değerlemesi surelerinin örnek uygulama uzerinden incelenmesi açısından literatüre katkı sağlayacağı duşunılmektedir.

3. FAİZ ORANI SWAP SÖZLEŞMELERİ

Faiz oranı swap sozleşmesi, basit tanımıyla gelecekteki faiz ödemelerinin belirli bir anapara tutarına dayalı olarak başka bir faiz ödemesi ile takas edildiği bir forward sozleşmesidir (Korkmaz, 2020: 77; Kıyılar, 1998: 84). Faiz oranı swap sozleşmeleri, bir bono/tahvil veya krediden gelecek tım faiz ödemelerini değiştirmek için iki taraf arasında yapılan sozleşmeler halinde de tanımlanabilmektedir. İşletmeler, bankalar veya yatırımcılar arasında gerçekleştirilebilir. Swaplar, finansal turev urun sozleşmelerinden biridir. Swapın değeri, iki faiz ödemesi akışının temelindeki değerden turetilmektedir (Jermann ve Yue, 2017: 1-2). Swaplar, bu hareketlerin swap piyasasının etkinliğini doğrudan etkilemesi nedeniyle faiz oranı hareketlerine bağlıdır. Bu nedenle faiz oranlarının niteliği hakkında bilgi sahibi olmak gerekir. Faiz oranlarındaki dalgalanmaların açıklamaları ve nedenleri genellikle tartişmalara neden olmaktadır. Bunun nedenlerinden biri, faiz oranı değişikliklerini etkileyen faktörler hakkında yetersiz bilgi birikimidir. Diğer bir neden ise değişimleri etkileyen surelerin karmaşıklığıdır. Bu nedenle, tecrübeli uzmanların bile faiz oranlarındaki değişiklikleri tam olarak öngörmesi bir yana açıklamaları bile çok zor olabilmektedir (Prosic, 2015: 29). Swap eşitleri arasındaki faiz oranı swap sozleşmelerini para swap sozleşmelerinden ayıran en temel farklılık, anaparanın takasa konu olmaması sadece faiz ödemelerinin karşılıklı şekilde değiştirilmesidir. Böylece risk sadece faiz ödemeleri ile sınırlı kalabilmektedir. Bu nedenle faiz oranı swap sozleşmeleri diğer turev urunlere kıyasla daha fazla rağbet gormektedir (Başçı, 2003: 25).

Faiz oranı swap sozleşmelerinin temel olarak 5 çeşidi bulunmaktadır (Kızılkaya, 2016). Bunlar: (i) Sabit Faiz-Değişken Faiz Swapı, (ii) Değişken Faiz-Değişken Faiz Swapı, (iii) Vadeden nce Son Verme Hakkı Veren Swaplar, (iv) Vadeli (forward) Swaplar, (v) Faiz Oranını Sonradan Belirleyen Swaplardır.

Faiz oranı swap işlemlerine genelde neden olan işlemler arasında, değişken faizli fon sağlayabilme becerisine karşın sabit faizli fon sağlamada karşılaşılan problemler, bazı piyasalardaki vadelerin kısa olması, işletmelerin farklı piyasalarda farklı kredi değerliliğine sahip olması ve piyasalardaki yapısal ve kurumsal farklılıklar sayılabilmektedir (Yılmaz ve Şahin, 2009: 395).

Faiz oranı swap sözleşmeleri, faiz oranlarındaki değişikliklere karşı riskten korunma (hedge) veya spekülasyon amaçları için kullanılabilir (Arzova ve Şahin, 2021; Çıtak ve Kurt, 2020; Türmob, 2020).

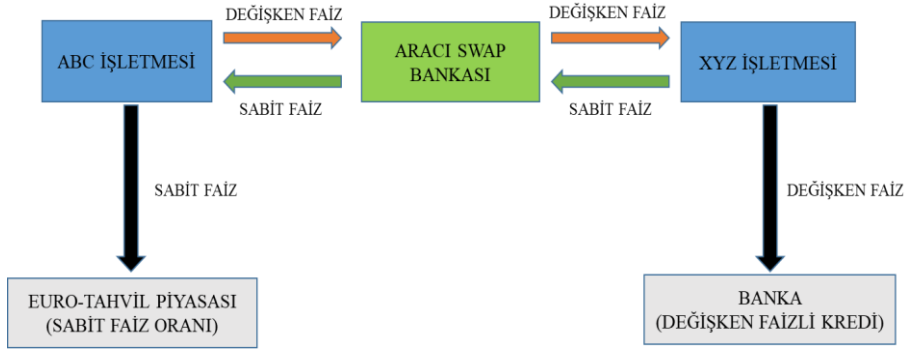
Olumsuz faiz oranı hareketlerinden korunmak veya sabit ve değişken oranlı borçlar arasında dengeyi sağlamak için faiz oranı swap sözleşmeleri kullanılabilir (Çıtak ve Kurt, 2020: 15). Faiz oranı swap sözleşmeleri, her iki tarafın da bir bankanın sunduğundan daha iyi borçlanma oranları elde ederek faiz ödemesi değişiminden yararlanmasını sağlar (Kurar ve Çetin, 2016: 409). Faiz oranı swap sözleşmeleri, banka gibi bir finansal aracı kurum tarafından da düzenlenebilir. Böylece karşı taraflar asla bir araya gelmez. Ancak, bir karşı tarafın temerrüde düşmesi durumunda, orijinal faiz ödemelerini karşılama yükümlülüğü asıl borçluda kalır. Ancak bu karşı taraf riski, takas bir finansal aracı kurum tarafından düzenlenirse azaltılabilir veya ortadan kaldırılabilir. Faiz oranı swap sözleşmeleri, işletmelerin diğer faiz oranı türevlerinden daha uzun bir süre korunmasına olanak tanır, ancak işletmelerin faiz oranlarındaki olumlu hareketlerden yararlanmasına izin vermez.

Varlık fiyatları, büyük ölçüde dalgalanabilir ve faiz oranı hareketinin yanı sıra siyasi ve ekonomik belirsizliklerden de güçlü bir şekilde etkilenebilir. Faiz oranı swap sözleşmelerini bu şekilde kâr amacı ile kullanan taraf spekülasyon hareketi edebilmektedir. Vadeli işlemler ile işlem yapan spekülasyoncular, kaldıraç etkisini kullanarak daha az sermaye ile daha fazla kazanç elde edebilmektedir. Ayrıca vadeli işlemler piyasasında spekülasyoncular sayesinde işlem hacimleri ve likidite artmaktadır (Leonard ve Srinivasan, 2016: 29).

3.1. Faiz Oranı Swap Sözleşmelerinin Genel İşleyişi

Genel olarak bir faiz oranı swap sözleşmesindeki iki taraf, sabit faiz oranlı ve değişken faiz oranlı alım satım yapmaktadır (Kawaller, 2007: 15). Faiz swap işlemi, bir tarafın değişken faiz oranı sunan menkul kıymetleriyle ilişkili riski korumaya alması, diğerinin ise daha muhafazakar bir varlık tutarken potansiyel kazançtan yararlanabilmesidir. Bu bir kazan-kazan stratejisidir, ancak aynı zamanda sıfır toplam bir oyundur. Bir tarafın takas yoluyla elde ettiği kazanç, diğer tarafın kaybına eşit olacaktır. Risk etkisiz hale getirilirken bir şekilde bir taraf biraz para kaybedecektir (Saunders, 1999: 58).

Faiz oranı swap sözleşmesinin genel işleyişi aşağıda şekil ile şematize edilmiştir:

Şekil 1. Faiz Oranı Swap Sözleşmelerinin Genel İşleyişi ve Faiz Ödemeleri

Yukarıdaki şekilde de görüleceği üzere, ABC ve XYZ işletmeleri piyasadandan temin ettikleri farklı faiz oranlarını karşılıklı şekilde takas ederek fayda sağlamaya çalışmaktadır. Burda swap işlemi ile birlikte, ABC işletmesi sabit faizli ödemelerini değişken faiz ödemesine çevirirken XYZ işletmesi ise değişken faiz ödemelerini sabit faiz ödemesine çevirmektedir.

Swap işleminde tarafların farklı üstünlükleri ön plana çıkmaktadır. Örneğin kredi değerliliği yeterli olmayan bir işletme, piyasadandan kredi temin edebilmek için piyasa faiz oranlarının rayicinin bir hayli üzerinde teklif alabilmektedir. Karşı tarafta ise piyasadandan istediği şekilde uygun şartlarda kredi temin edebilen kredi değerliliği yüksek olan bir işletme bulunmaktadır.

Yukarıdaki şekilde verilen swap işleminin sonucunda taraflar ve aracı banka kazanç elde etmektedirler. Faiz oranı swap sözleşmelerinde nadiren de olsa bir aracı swap bankasının olmadığı durumlar da olabilmektedir. Bu durumda, şekildeki aracı swap bankası ortadan kalkmaktadır.

3.2. Faiz Oranı Swap Sözleşmelerinin TFRS 9 Kapsamında Muhasebeleştirilmesi

Faiz oranı swap sözleşmelerinin kullanım amaçları arasında riskten korunma ve spekülasyon yer almaktadır. Sözleşmeye taraf olan işletme veya finansal kuruluş, hangi amaçla bu swap işlemi yapıyorsa bu işlemler sonucunda oluşacak kâr veya zararın muhasebeleştirilmesi ve raporlanması da ona göre değişkenlik gösterecektir.

Gelecekteki nakit akışlarındaki dalgalanmalar; faiz oranlarındaki, döviz kurlarındaki, hisse senedi fiyatlarındaki veya emtia fiyatlarındaki değişikliklerden kaynaklanabilir. Bir nakit akışının riske karşı korunması, muhasebeleştirilen borçla ilgili riskin etkilerinden kaynaklanan değişikliklere maruz kalmaya karşı korunmasını ifade eder. Riskten korunma, bir varlığın gerçeğe uygun değerinin (GUD) veya nakit akışlarının değişkenliğini dengelemek amacıyla yapılabilmektedir. Riskten korunma aracı ile finansal riskten korunma kalemin gerçeğe uygun değerindeki değişikliklerin aynı finansal durum tablosu içinde ayarlanması, riskten korunma muhasebesi olarak adlandırılır. Daha doğrusu, riskten korunma muhasebesi, takas işlemine ilişkin kâr/zararı, korunma kalemiyle ilgili kâr/zarar ile düzeltir (Arzova ve Şahin, 2021; Koçak Şen ve Sözbilir, 2019; Tuncay ve Cengiz, 2016).

Gerçeğe uygun değer riskinden korunmak için riskten korunma kaleminin bu değişikliklerin sonucunda oluşan kâr veya zararlar değerlendirilme tarihinde gelir tablosunda raporlanır. Böylece, 1634

swap işleminin bir tarafı kazancını, diğer taraf ise kaybını aynı dönemde raporladığından dengelenme sağlanmış olacaktır. Finansal riskten korunan kalemin defter değeri, korunan riske atfedilebilen gerçeğe uygun değer değişiklikleri için düzeltilir ve bu gerçeğe uygun değer değişiklikleri gelir tablosunda muhasebeleştirilir (Koçak Şen ve Sözbilir, 2019; Tuncay ve Cengiz, 2016).

Riskten korunma muhasebesinin yeterliliği için aşağıdaki koşulların sağlanması gerekmektedir (Babaoğlu ve Öztürk, 2020: 383; Prosic, 2015: 35):

- Önceden belirlenmiş ve belgelenmiş riskten korunma ilişkisi bulunmalıdır.
- Açıkça tanımlanmış bir hedge riski bulunmalıdır.
- Korunma aracının belirlenmiş riskten korunma konusunu dengelemede oldukça etkili olması beklenmektedir.
- Riskten korunma konusu kalemin korunulan finansal risk ile ilişkilendirilebilen gerçeğe uygun değeri ve nakit akışları ile riskten korunma aracının gerçeğe uygun değerinin güvenilir bir şekilde ölçülebilir olması gerekmektedir.

Finansal türev ürünler ile ilgili TMS 39 ve TFRS 9 standartlarında yer alan düzenlemeler bazı farklılıklar göstermektedir. Çalışmanın da konusunu oluşturan ilgili türev ürünün sınıflandırılması, ilk kez kayda alınması, değerlemesi ve raporlaması konularında ortaya çıkan standartlar arasındaki farklılıkların karşılaştırılması olarak gösterimi aşağıdaki tabloda özetlenmektedir.

Tablo 1. TMS 39 ve TFRS 9 Standartlarındaki Düzenlemelere İlişkin Karşılaştırma Tablosu

SINIFLANDIRMA ESASLARI		
	TMS 39	TFRS 9
1	Gerçeğe Uygun Değer Farkı Kâr/Zarara Yansıtılan Finansal Varlıklar	Gerçeğe Uygun Değer Farkı Kâr/Zarara Yansıtılan Finansal Varlıklar
2	Vadeye Kadar Elde Tutulacak Finansal Varlıklar	Gerçeğe Uygun Değer Farkı Diğer Kapsamlı Gelire Yansıtılan Finansal Varlıklar
3	Satışa Hazır Finansal Varlıklar	İtfa Edilmiş Maliyeti Üzerinden Değerlenen Finansal Varlıklar
İLK KEZ MUHASEBELEŞTİRME ESASLARI		
1	Gerçeğe Uygun Değerle Değerlenerek Muhasebeleştirilir.	Gerçeğe Uygun Değerle Değerlenerek Muhasebeleştirilir.
SONRAKİ DÖNEMLERDE DEĞERLEME ESASLARI		
1	Gerçeğe Uygun Değer Farkı Kâr/Zarara Yansıtılan Finansal Varlıklar Gerçeğe Uygun Değerle Değerlenir	Gerçeğe Uygun Değer Farkı Kâr/Zarara Yansıtılan Finansal Varlıklar Sonraki Dönemlerde de Gerçeğe Uygun Değeri Üzerinden Değerlenir.
2	Vadeye Kadar Elde Tutulacak Finansal Varlıklar İtfa Edilmiş Maliyet Değeriyle Değerlenir	Gerçeğe Uygun Değer Farkı Diğer Kapsamlı Gelire Yansıtılan Finansal Varlıklar Sonraki Dönemlerde de Gerçeğe Uygun Değeri Üzerinden Değerlenir
3	Satışa Hazır Finansal Varlıklar Gerçeğe Uygun Değerle Değerlenir.	İtfa Edilmiş Maliyeti Üzerinden Değerlenen Finansal Varlıklar Sonraki Dönemlerde de İtfa Edilmiş Maliyet Değeri Üzerinden Değerlenir.
FAİZ VE KUR FARKLARININ DURUMU		
1	GUD Farkı K/Z'a Yansıtılan Finansal varlıklarda Kur Farkından Doğan Kâr Veya Zarar Faiz İle Ayrıştırılmadan Kâr/Zarara Yansıtılmaktadır	Gerçeğe Uygun Değer Farkı Kâr/Zarara Yansıtılan Finansal Varlıklarda Alım Satım Amaçlı Elde Tutulanlarda Kur Farkından Doğan Kâr veya Zarar

		Faiz İle Ayrıştırmaya Tabi Tutulmadan Doğrudan Kâr/Zarara Yansıtılmaktadır.
2	Vadeye Kadar Elde Tutulacak Finansal Varlıklarda Kur Farkından Doğan Kâr veya Zarar Faiz İle Ayrıştırılmadan Kâr/Zarara Yansıtılmaktadır	İtfa Edilmiş Maliyeti Üzerinden Değerlenen Finansal Varlıklarda Faizlere İlişkin Olanlar Kâr/Zarara; Piyasa Fiyatlarının Değişmesinden Kaynaklanan Kısımlar ise Özkaynaklarda Finansal Varlıklar Değerleme Farkı Olarak Kaydedilir.
3	Satışa Hazır Finansal Varlıklarda Faizlere İlişkin Olanlar Kâr/Zarara; Piyasa Fiyatlarının Değişmesinden Kaynaklanan Kısımlar ise Özkaynaklarda Finansal Varlıklar Değerleme Farkı Olarak Kaydedilir.	
DEĞERLEME FARKLARININ DURUMU		
1	Gerçeğe Uygun Değer Farkı Kâr/Zarara Yansıtılan Finansal Varlıkların Değerlemesi Sonucu Ortaya Çıkan Farklar Gelir Tablosunda Kâr/Zarara Yansıtılmaktadır.	Gerçeğe Uygun Değer Farkı Kâr/Zarara Yansıtılan Finansal Varlıkların Değerlemesi Sonucu Ortaya Çıkan Farklar Gelir Tablosunda Kâr/Zarara Yansıtılmaktadır
2	Vadeye Kadar Elde Tutulacak Finansal Varlıkların Değerlemesi Sonucu Ortaya Çıkan Farklar Gelir Tablosunda Kâr/Zarara Yansıtılmaktadır	Gerçeğe Uygun Değer Farkı Diğer Kapsamlı Gelire Yansıtılan Finansal Varlıkların Değerlemesi Sonucu Ortaya Çıkan Farklar Özkaynaklarda Finansal Varlıklar Değerleme Farkları Hesabında İzlenmektedir
3	Satışa Hazır Finansal Varlıkların Değerlemesi Sonucu Ortaya Çıkan Farklar Özkaynaklarda Finansal Varlıklar Değerleme Farkları Hesabında Gösterilmektedir.	İtfa Edilmiş Maliyet Değeri İle Değerlenen Finansal Varlıkların Değerlemesi Sonucu Ortaya Çıkan Farklar Gelir Tablosunda Kâr/Zarara Yansıtılmaktadır.

Kaynak: Özulucan vd. 2017, 246-247.

Yukarıdaki tabloda da görüleceği üzere, TMS 39 ve TFRS 9 kapsamında finansal varlıklar edinme ve elde tutulma nedenlerine göre sınıflandırılmaktadır. Her iki standartta da ilk kez muhasebeleştirme esasları aynı olup finansal varlıklar gerçeğe uygun değerleri ile değerlendirilerek muhasebeleştirilmektedir (Kaldırım ve Selvi, 2021: 29-30). Sonraki dönemlerde değerlendirme esaslarında ise gerçeğe uygun değerle değerlendirilen ve alım satım amacıyla elde tutulan finansal varlıklar ile satışa hazır finansal varlıklar, gerçeğe uygun değerle değerlendirirken; vadeye kadar elde tutulacak finansal varlıklar ve itfa edilmiş maliyet değeriyle ölçülen finansal varlıklar itfa edilmiş maliyet değeriyle değerlendirilmektedir. TMS 39'da gerçeğe uygun değer farkı kâr/zarara yansıtılan finansal varlıklar ve vadeye kadar elde tutulacak finansal varlıkların değerlendirilmesinden ortaya çıkan değerlendirme farkları gelir tablosuna kâr/zarar şeklinde kaydedilirken, satışa hazır finansal varlıklara ilişkin ortaya çıkan farklar ise finansal durum tablosu ile ilişkilendirilerek özkaynaklarda finansal varlıklar değerlendirme farkları olarak kaydedilmektedir. TFRS 9'da ise alım satım amacıyla elde tutulan ve gerçeğe uygun değerle değerlendirilen finansal varlıklar ile itfa edilmiş maliyetle değerlendirilen finansal varlıklara ilişkin ortaya çıkan değerlendirme farkları gelir tablosuna kâr/zarar şeklinde kaydedilirken, gerçeğe uygun değer farkı diğer kapsamlı gelire yansıtılan finansal varlıklara ilişkin ortaya çıkan değerlendirme farkları finansal durum tablosu ile ilişkilendirilerek özkaynaklarda finansal varlıklar değerlendirme farkları olarak kaydedilmektedir (Özulucan vd., 2017: 247; Telci, 2021).

4. METODOLOJİ

4.1. Araştırmanın Amacı ve Kapsamı

Çalışma ile, özellikle nakit akış riskinden korunmak amaçlı faiz oranı swap sözleşmelerinin muhasebeleştirilme yöntemi ve esasları hakkında TFRS 9 hükümlerine göre örnek bir uygulama üzerinde inceleme yapılarak işletmelere bir yol haritası oluşturulması ve literatüre katkı sağlanması amaçlanmaktadır. Bu amaç doğrultusunda bir işletmenin faiz oranı swap işlemine ilişkin örnek bir uygulamaya yer verilmiştir.

4.2. Yöntem

Bu çalışmada nitel araştırma yöntemlerinden birisi olan örnek olay yöntemi kullanılmıştır. Sosyal bilimler alanında sıkça kullanılan örnek olay yönteminde, bir olayı veya işlemi oluşturan tüm detayları tanımlamak ve incelemek, ilgili olayın belirli bir durumuna yoğunlaşarak genele ulaşabilmek amaçlanmaktadır. Bu yöntem, bütünsel betimleme ve açıklamaya odaklanarak bilimsel sorulara yanıt aramada kullanılan ayırt edici bir yaklaşım olarak görülmektedir (Deveci ve Deveci, 2018: 127-128).

Örnek olay çalışmasında ayrıntılı olarak ele alınan özel bir örnek ile genele ulaşılmaktadır. Araştırma konusunun merkezini oluşturan örnek olay gerçek ya da senaryoya dayalı hayali bir varlık ya da olay olabilir. Bu çalışmada, finansal türev ürünlerden olan faiz oranı swap sözleşmelerinin nakit akışı riskinden korunma amacıyla TFRS 9 kapsamında muhasebeleştirilmesine yönelik bir örnek uygulama gösterilmektedir.

5. UYGULAMA

BRS Sanayi ve Ticaret AŞ. 31 Aralık 2014 tarihinde 100 milyon TL nominal değerli, 5 yıl vadeli, yıllık kupon ödemeli, $TRL\text{Libor} + 3\%$ faiz oranlı bir tahvil ihraç etmiştir. İşletme, nakit akışını riskten korumak amacıyla ve değişken faiz oranlarındaki artış riskinden kaçınabilmek için tahvil faiz kupon ödemelerindeki oranı %18'e sabitlemek istemektedir. Tahvil ihracı ile aynı tarihte yine aynı tutarda bir faiz oranı swap sözleşmesi imzalamıştır. Swap sözleşmesine istinaden, BRS işletmesi, X Bankasından 100 milyon TL nominal tutar üzerinden $TRL\text{Libor}$ (yıllık) faiz tahsil edecek ve karşılığında X Bankasına %15 sabit faiz ödemesi yapacaktır. Aşağıdaki şekil-2'de swap sözleşmesine taraf olanlar ve ödenecek faiz oranları şematize edilmektedir.

Şekil 2. Örnek Faiz Oranı Swap Sözleşmesinin İşleyişi ve Faiz Ödemeleri

5.1. Swap Sözleşmesi ile Kurulan Riskten Korunma İlişkisinin Dökümantasyonu

TFRS 9'un dökümantasyon gerekliliklerinin niteliği, TMS 39'daki hükümlerden çok farklı değildir. Riskten korunma ilişkisinin başlangıcında resmî tanımlama ve dökümantasyon mevcut olmalıdır. Sonuç olarak, dökümantasyon bakış açısından, riskten korunma muhasebesini başlatmak için idari çalışmalar yoğun şekilde yapılmalıdır (Koçak Şen ve Sözbilir, 2019; Tuncay ve Cengiz, 2016).

Riskten korunma ilişkisinin dökümantasyonu, riskten korunma işlemi açıklayan bir belgedir. "Riskten korunma dökümantasyonu" terimi TFRS'de tam olarak tanımlanmamış olsa da, TFRS 9 paragraf 6.4.1'de belgelere nelerin yazılması gerektiği belirtilmiştir. Bunlar:

- Risk yönetiminin konusu,
- Risk yönetimi hedefi ve stratejisi,
- Riskten korunma aracı,
- Hedge edilen kalem,
- Korunulan risk,
- Riskten korunma türü,
- Hedge etkinliği değerlendirmesidir.

Aşağıdaki tablo 2'de örnek uygulamada belirtilen riskten korunma ilişkisinin dökümantasyonu gösterilmektedir.

Tablo 2. Swap Sözleşmesi ile Kurulan Riskten Korunma İlişkisinin Dökümantasyonu

Risk Yönetiminin Konusu ve Stratejisi	<ul style="list-style-type: none"> • Bu korunmanın amacı şirketin TL cinsinden ödediği tahvil kuponlarına ilişkin ödemelerin nakit akışlarının değişkenliğini ortadan kaldırmaktır. • BRS İşletmesinin ihraç etmiş olduğu tahvillerin TRLibor'a ilişkin nakit çıkışını %15'e sabitlemek. • Değişken faiz oranı riskinden korunmak amacıyla değişken faizi sabit oranlı faize çevirmek amaçlanmaktadır. Piyasadan sabit faizli oran bulmakta zorlanan işletme, faiz oranı swap sözleşmesi imzalayarak net borcunu sabit faizli hale getirebilmektedir.
Riskten Korunma Türü	• Nakit Akış Riskine Karşı Koruma
Korunulan Risk	• Faiz Oranı Riski
Riskten Korunma Aracı	• Faiz Oranı Swap Sözleşmesi
Riskten Korunan Kalem	• 5 Yıllık değişken faizli tahvilin nakit çıkışı
Hedge Etkinliğinin Değerlendirilmesi	<ul style="list-style-type: none"> • Muhtemel riskten korunma etkinliği testi, riskten korunma kaleminin gerçeğe uygun değerindeki veya nakit akışlarındaki değişikliklerin, riskten korunan kalemin gerçeğe uygun değerindeki veya nakit akışlarındaki değişiklikleri dengelemede oldukça etkili olup olmayacağıın ileriye dönük bir değerlendirmesidir. • <u>Kritik Koşullar Metodu</u>: Bu niteliksel yöntem, her iki unsurun da belirli kriterleri karşılaması koşuluyla, korunma aracı ile korunan kalemin temel koşullarının karşılaştırılmasını içerir. Testler, bir unsurun nakit akışlarındaki değişikliklerin diğerindeki zıt değişikliklerle dengelenip dengelenmediğini gösterecektir. • Tarafların kredi riski düşükse, riskten korunmanın etkinliğinin yüksek olduğu kabul edilir. Riskten korunma aracı için karşı tarafın kredi riski sürekli izlenir.

5.2. Faiz Oranı Swap Sözleşmesinin Gerçeğe Uygun Değerlerinin Hesaplanması

Bir faiz oranı swap sözleşmesinin gerçeğe uygun değeri, her iki taraftaki (yani alıcı ve ödeme tarafları) gelecekteki nakit akışlarının belirlenmesi ve bu nakit akışlarının uygun bir iskonto faktörü eğrisi kullanılarak iskonto edilmesi yoluyla hesaplanır. Swap sözleşmesinin netleşme tutarı, gerçeğe uygun değeri ve gerçeğe uygun değerindeki değişim aşağıdaki tablo.3'te gösterilmektedir.

Tablo 3. Swap Sözleşmesinin Gerçeğe Uygun Değeri ve Kümülatif Değişim

Bilanço Tarihi	TRLibor (yıllık) %	Tahvil Faiz Oranı (TRLibor+3%)	Swap Faiz Oranı %	Tahvil Kupon Ödemesi (TL)	Swap Bankasından Elde Edilen Tahsilat (TL)	Swap Sözleşmesinin Netleşme Tutarı (TL)	Swap Sözleşmesinin Gerçeğe Uygun Değeri	Swap Sözleşmesinin Gerçeğe Uygun Değerindeki Değişim
31.12.2014								
31.12.2015	10,02	13,02	15,00	13.020.000	10.020.000	4.980.000	15.120.000	15.120.000
31.12.2016	11,74	14,74	15,00	14.740.000	11.740.000	3.260.000	4.140.000	-10.980.000
31.12.2017	11,18	14,18	15,00	14.180.000	11.180.000	3.820.000	2.520.000	-1.620.000
31.12.2018	15,28	18,28	15,00	18.280.000	15.280.000	-280.000	-1.080.000	-3.600.000
31.12.2019	24,58	27,58	15,00	27.580.000	24.580.000	-9.580.000	0	1.080.000

Yukarıdaki tablodan da görüleceği üzere 31.12.2014 tarihinde ihraç edilen tahvilin ilk kupon ödemesi 31.12.2015 tarihinde yapılacaktır. Buna göre, 31.12.2014 tarihinde TRLibor yıllık faizi %10,02 şeklinde oluşmuştur. Tahvil faiz ödemesi aşağıdaki şekilde hesaplanmaktadır.

$$\text{Tahvil Faizi} = \text{Nominal Tutar} * [\text{TRLibor (yıllık)} + \%3] = 100.000.000 * (\%10,02 + \%3) = 13.020.000 \text{ TL}$$

BRS İşletmesinin Swap Bankasına yapacağı ödeme %15 sabit faiz oranı üzerinden hesaplanmış olup her yıl 15.000.000 TL (100.000.000 TL x %15) şeklinde gerçekleşmektedir. Buna karşılık, Swap Bankası ise BRS İşletmesine ilgili yıl için oluşan TRLibor yıllık faiz üzerinden ödeme yapacaktır. Buna göre, BRS İşletmesinin Swap Bankasından elde edeceği tahsilat 10.020.000 TL (100.000.000 TL x %10,02) olacaktır. Böylece, swap sözleşmesinin netleşme tutarı aşağıdaki gibi hesaplanmaktadır.

$$\text{Swap sözleşmesi netleşme tutarı} = 15.000.000 \text{ TL} - 10.020.000 \text{ TL} = 4.980.000 \text{ TL}$$

31.12.2015 tarihinde TRLibor yıllık faizi %11,74 şeklinde oluşmuştur. Tahvil faiz ödemesi aşağıdaki şekilde hesaplanmaktadır.

$$\text{Tahvil Faizi} = \text{Nominal Tutar} * [\text{TRLibor (yıllık)} + \%3] = 100.000.000 * (\%11,74 + \%3) = 14.740.000 \text{ TL}$$

BRS İşletmesinin Swap Bankasına ödeyeceği ödeme %15 sabit faiz oranı üzerinden hesaplanan 15.000.000 TL'dir. Buna karşılık, Swap Bankası ise BRS İşletmesine ilgili yıl için oluşan TRLibor yıllık faiz üzerinden ödeme yapacaktır. Buna göre, BRS İşletmesinin Swap Bankasından elde edeceği tahsilat 11.740.000 TL (100.000.000 TL x %11,74) olacaktır. Böylece, swap sözleşmesinin netleşme tutarı aşağıdaki gibi hesaplanmaktadır.

$$\text{Swap sözleşmesi netleşme tutarı} = 15.000.000 \text{ TL} - 11.740.000 \text{ TL} = 3.260.000 \text{ TL}$$

31.12.2016 tarihinde TRLibor yıllık faizi %11,18 şeklinde oluşmuştur. Tahvil faiz ödemesi aşağıdaki şekilde hesaplanmaktadır.

Tahvil Faizi =Nominal Tutar * [TRLibor (yıllık)+%3] = 100.000.000* (%11,18+%3) = 14.180.000 TL

BRS İşletmesinin Swap Bankasına ödeyeceği ödeme %15 sabit faiz oranı üzerinden hesaplanan 15.000.000 TL'dir. Buna karşılık, Swap Bankası ise BRS İşletmesine ilgili yıl için oluşan TRLibor yıllık faiz üzerinden ödeme yapacaktır. Buna göre, BRS İşletmesinin Swap Bankasından elde edeceği tahsilat 11.180.000 TL (100.000.000 TL x %11,18) olacaktır. Böylece, swap sözleşmesinin netleşme tutarı aşağıdaki gibi hesaplanmaktadır.

Swap sözleşmesi netleşme tutarı = 15.000.000 TL – 11.180.000 TL= 3.820.000 TL

31.12.2017 tarihinde TRLibor yıllık faizi %15,28 şeklinde oluşmuştur. Tahvil faiz ödemesi aşağıdaki şekilde hesaplanmaktadır.

Tahvil Faizi =Nominal Tutar * [TRLibor (yıllık)+%3] = 100.000.000* (%15,28+%3) = 18.280.000 TL

BRS İşletmesinin Swap Bankasına ödeyeceği ödeme %15 sabit faiz oranı üzerinden hesaplanan 15.000.000 TL'dir. Buna karşılık, Swap Bankası ise BRS İşletmesine ilgili yıl için oluşan TRLibor yıllık faiz üzerinden ödeme yapacaktır. Buna göre, BRS İşletmesinin Swap Bankasından elde edeceği tahsilat 15.280.000 TL (100.000.000 TL x %15,28) olacaktır. Böylece, swap sözleşmesinin netleşme tutarı aşağıdaki gibi hesaplanmaktadır.

Swap sözleşmesi netleşme tutarı = 15.000.000 TL – 15.280.000 TL= -280.000 TL

31.12.2018 tarihinde TRLibor yıllık faizi %24,58 şeklinde oluşmuştur. Tahvil faiz ödemesi aşağıdaki şekilde hesaplanmaktadır.

Tahvil Faizi =Nominal Tutar * [TRLibor (yıllık)+%3] = 100.000.000* (%24,58+%3) = 27.580.000 TL

BRS İşletmesinin Swap Bankasına ödeyeceği ödeme %15 sabit faiz oranı üzerinden hesaplanan 15.000.000 TL'dir. Buna karşılık, Swap Bankası ise BRS İşletmesine ilgili yıl için oluşan TRLibor yıllık faiz üzerinden ödeme yapacaktır. Buna göre, BRS İşletmesinin Swap Bankasından elde edeceği tahsilat 24.580.000 TL (100.000.000 TL x %24,58) olacaktır. Böylece, swap sözleşmesinin netleşme tutarı aşağıdaki gibi hesaplanmaktadır.

Swap sözleşmesi netleşme tutarı = 15.000.000 TL – 24.580.000 TL= -9.580.000 TL

5.3. Örnek Uygulamaya İlişkin Muhasebe Kayıtları

TFRS 9: Finansal Araçlar Standartı kapsamında türev ürünlerde meydana gelen değişimlerin korunmada etkin olan kısmı özkaynaklarda, etkin olmayan kısmı ise gelir tablosu hesaplarında gösterilmelidir. BRS İşletmesi, geçmişe yönelik etkinlik testlerini rasyo analizi metodunu kullanarak yapmaktadır. Bu yöntem ile örnek işletmenin nakit akış riskinden koruma amaçlı düzenlenen swap işleminin davranışları analiz edilerek korunma aracı ile riskten korunan kalemi aynı olduğundan swap sözleşmesinin gerçeğe uygun değeri ile tahvilin gerçeğe uygun değerlerinin yıllık değişimleri ayndır.

Örnek uygulamaya ilişkin muhasebe kayıtları, Kamu Gözetimi Kurumu'nun yayınladığı 2018 tarihli "Finansal Raporlama Standartlarına Uygun Hesap Planı Taslağı"na göre gerçekleştirilmiştir.

2014 yılı kayıtları:

Buna göre, BRS İşletmesinin 31.12.2014 tarihinde ihraç etmiş olduğu 100.000.000 TL'lik tahvilin muhasebe kaydı aşağıdaki gibidir.

31.12.2014	
102 BANKALAR HESABI	100.000.000
405 ÇIKARILMIŞ TAHVİL VE DİĞER BORÇLANMA ARAÇLARI	100.000.000
Tahvil İhraç Kaydı	

Yukarıdaki yevmiye kaydında, BRS İşletmesinin finansman ihtiyacı nedeniyle ihraç etmiş olduğu 100.000.000 TL'lik tahvilin ihraç kaydı yapılmıştır. Buna göre, 102 Bankalar hesabına borç kaydedilir ve karşılığında 405 çıkarılmış tahvil ve diğer borçlanma araçları hesabına alacak kaydedilir.

31.12.2014	
97X RİSKTEN KORUNMA AMAÇLI TÜREV FİNANSAL ARAÇLAR HS. BORÇLU	100.000.000
97X RİSKTEN KORUNMA AMAÇLI TÜREV FİNANSAL ARAÇLAR HS. ALACAKLI	100.000.000
Nazım Hesap Kaydı	

Faiz swap sözleşmesi nominal tutar üzerinden yapıldığından ve vade sonunda bir borç-alacak ilişkisi doğurmadığından dolayı swap sözleşmesinin tutarı yukarıda gösterilen yevmiye kaydında nazım hesaplara kaydedilmiştir. Ayrıca, başlangıçta swap sözleşmesinin gerçeğe uygun değeri sıfır olduğu için 2014 yılı için yevmiye kaydı yapılmamıştır.

2015 yılı kayıtları:

BRS İşletmesinin 31.12.2015 tarihinde yapacağı yevmiye kayıtları aşağıdaki gibidir.

31.12.2015	
780 FİNANSMAN GİDERLERİ HESABI	13.020.000
102 BANKALAR HESABI	13.020.000
Tahvil Kupon Ödemesi Kaydı	

Yukarıdaki yevmiye kaydı, tahvil kupon ödemesinin kaydını göstermektedir. 31.12.2015 tarihinde 13.020.000 TL faiz ödemesi yapılacaktır. Bu nedenle, 780 Finansman Giderleri hesabına borç ve 102 Bankalar hesabına ise alacak kaydedilir.

31.12.2015	
119 TÜREV FİNANSAL VARLIKLAR HS.	15.120.000
561 NAKİT AKIŞ RİSKİNDEN KORUNMA KAZANÇLARI (KAYIPLARI) HESABI	15.120.000
Swap Sözleşmesinin Gerçeğe Uygun Değer Değişimi	

Yukarıdaki yevmiye kaydında ise swap sözleşmesinin gerçeğe uygun değerindeki değişim kaydı gösterilmektedir. Swapın gerçeğe uygun değerindeki değişim 15.120.000 TL şeklinde gerçekleşmiş ve bu değişim tutarı, nakit akış riskinden korunma nedeniyle gerçekleştiği ve artış yönlü olduğu için özkaynaklarda 561 Nakit Akış Riskinden Korunma Kazançları (Kayıpları) hesabına alacak kaydedilmiştir. Swap sözleşmesinin gerçeğe uygun değeri ise finansal durum tablosunda varlıklar sınıfında yer almaktadır. Bu yüzden, 119 Türev Finansal Varlıklar hesabına borç kaydedilmiştir.

31.12.2015	
780 FİNANSMAN GİDERLERİ HESABI	4.980.000
102 BANKALAR HESABI	4.980.000
Swap Netleşme Tutarı Kaydı	

Yukarıdaki yevmiye maddesinde ise swap sözleşmesinin tarafları arasındaki ödenecek ve tahsil edilecek faiz tutarları netleştirilir. Bu kayıta, BRS İşletmesi Swap Bankasına nette 4.980.000 TL ödeme yapmıştır. Bu yüzden, 780 Finansman Giderleri hesabına borç, 102 Bankalar hesabına ise alacak kaydedilir.

2016 yılı kayıtları:

BRS İşletmesinin 31.12.2016 tarihinde yapacağı yevmiye kayıtları aşağıdaki gibidir.

31.12.2016	
780 FİNANSMAN GİDERLERİ HESABI	14.740.000
102 BANKALAR HESABI	14.740.000
Tahvil Kupon Ödemesi Kaydı	

Yukarıdaki yevmiye maddesi, tahvil kupon ödemesinin kaydını göstermektedir. 31.12.2016 tarihinde 14.740.000 TL faiz ödemesi yapılacaktır. Bu nedenle, 780 Finansman Giderleri hesabına borç ve 102 Bankalar hesabına ise alacak kaydedilir.

31.12.2016	
561 NAKİT AKIŞ RİSKİNDEN KORUNMA KAZANÇLARI (KAYIPLARI) HESABI	10.980.000
309 TÜREV ARAÇLARDAN BORÇLAR HS.	10.980.000
Swap Sözleşmesinin Gerçeğe Uygun Değer Değişimi	

Yukarıdaki yevmiye maddesinde ise swap sözleşmesinin gerçeğe uygun değerindeki değişim kaydı gösterilmektedir. Swapın gerçeğe uygun değerindeki değişim 10.980.000 TL şeklinde gerçekleşmiş ve bu değişim tutarı, nakit akış riskinden korunma nedeniyle gerçekleştiği ve azalış yönlü olduğu için özkaynaklarda 561 Nakit Akış Riskinden Korunma Kayıpları hesabına borç kaydedilmiştir. Swap sözleşmesinin gerçeğe uygun değeri ise 309 Türev Araçlardan Borçlar hesabına alacak kaydedilir.

31.12.2016	
780 FİNANSMAN GİDERLERİ HESABI	3.260.000
102 BANKALAR HESABI	3.260.000
Swap Netleşme Tutarı Kaydı	

Yukarıdaki yevmiye maddesinde ise swap sözleşmesinin tarafları arasındaki ödenecek ve tahsil edilecek faiz tutarları netleştirilir. Bu kayıta, BRS İşletmesi Swap Bankasına nette 3.260.000 TL ödeme yapmıştır. Bu yüzden, 780 Finansman Giderleri hesabına borç, 102 Bankalar hesabına ise alacak kaydedilir.

2017 yılı kayıtları:

BRS İşletmesinin 31.12.2017 tarihinde yapacağı yevmiye kayıtları aşağıdaki gibidir.

31.12.2017	
780 FİNANSMAN GİDERLERİ HESABI	14.180.000
102 BANKALAR HESABI	14.180.000
Tahvil Kupon Odemesi Kaydı	

Yukarıdaki yevmiye maddesi, tahvil kupon ödemesinin kaydını göstermektedir. 31.12.2017 tarihinde 14.180.000 TL faiz ödemesi yapılacaktır. Bu nedenle, 780 Finansman Giderleri hesabına borç ve 102 Bankalar hesabına ise alacak kaydedilir.

31.12.2017	
561 NAKİT AKIŞ RİSKİNDEN KORUNMA KAZANÇLARI (KAYIPLARI) HESABI	1.620.000
309 TÜREV ARAÇLARDAN BORÇLAR HS.	1.620.000
Swap Sözleşmesinin Gerçeğe Uygun Değer Değişimi	

Yukarıdaki yevmiye maddesinde ise swap sözleşmesinin gerçeğe uygun değerindeki değişim kaydı gösterilmektedir. Swapın gerçeğe uygun değerindeki değişim 1.620.000 TL şeklinde gerçekleşmiş ve bu değişim tutarı, nakit akış riskinden korunma nedeniyle gerçekleştiği ve azalış yönlü olduğu için özkaynaklarda 561 Nakit Akış Riskinden Korunma Kayıpları hesabına borç kaydedilmiştir. Swap sözleşmesinin gerçeğe uygun değeri ise 309 Türev Araçlardan Borçlar hesabına alacak kaydedilir.

31.12.2017	
780 FİNANSMAN GİDERLERİ HESABI	3.820.000
102 BANKALAR HESABI	3.820.000
Swap Netleşme Tutarı Kaydı	

Yukarıdaki yevmiye maddesinde ise swap sözleşmesinin tarafları arasındaki ödenecek ve tahsil edilecek faiz tutarları netleştirilir. Bu kayıta, BRS İşletmesi Swap Bankasına nette 3.820.000 TL ödeme yapmıştır. Bu yüzden, 780 Finansman Giderleri hesabına borç, 102 Bankalar hesabına ise alacak kaydedilir.

2018 yılı kayıtları:

BRS İşletmesinin 31.12.2018 tarihinde yapacağı yevmiye kayıtları aşağıdaki gibidir.

31.12.2018	
780 FİNANSMAN GİDERLERİ HESABI	18.280.000
102 BANKALAR HESABI	18.280.000
Tahvil Kupon Ödemesi Kaydı	

Yukarıdaki yevmiye maddesi, tahvil kupon ödemesinin kaydını göstermektedir. 31.12.2018 tarihinde 18.280.000 TL faiz ödemesi yapılacaktır. Bu nedenle, 780 Finansman Giderleri hesabına borç ve 102 Bankalar hesabına ise alacak kaydedilir.

31.12.2018	
561 NAKİT AKIŞ RİSKİNDEN KORUNMA KAZANÇLARI (KAYIPLARI) HESABI	3.600.000
309 TÜREV ARAÇLARDAN BORÇLAR HS.	3.600.000
Swap Sözleşmesinin Gerçeğe Uygun Değer Değişimi	

Yukarıdaki yevmiye maddesinde ise swap sözleşmesinin gerçeğe uygun değerindeki değişim kaydı gösterilmektedir. Swapın gerçeğe uygun değerindeki değişim 3.600.000 TL şeklinde gerçekleşmiş ve bu değişim tutarı, nakit akış riskinden korunma nedeniyle gerçekleştiği ve azalış yönlü olduğu için özkaynaklarda 561 Nakit Akış Riskinden Korunma Kayıpları hesabına borç kaydedilmiştir. Swap sözleşmesinin gerçeğe uygun değeri ise 309 Türev Araçlardan Borçlar hesabına alacak kaydedilir.

31.12.2018	
102 BANKALAR HESABI	280.000
649 DİĞER FAALİYETLERDEN ÇEŞİTLİ GELİR VE KAZANÇLAR HESABI	280.000
Swap Netleşme Tutarı Kaydı	

Yukarıdaki yevmiye maddesinde ise swap sözleşmesinin tarafları arasındaki ödenecek ve tahsil edilecek faiz tutarları netleştirilir. Bu kayıta, BRS İşletmesi Swap Bankasından nette 280.000 TL tahsilat yapmıştır. Bu yüzden, 102 Bankalar Hesabına borç, 649 hesaba ise alacak kaydedilmiştir.

2019 yılı kayıtları:

BRS İşletmesinin 31.12.2019 tarihinde yapacağı yevmiye kayıtları aşağıdaki gibidir.

31.12.2019	
405 ÇIKARILMIŞ TAHVİL VE DİĞER BORÇLANMA ARAÇLARI HESABI	100.000.000
102 BANKALAR HESABI	100.000.000
Tahvil İtfâ Kaydı	

Yukarıdaki kayıta tahvilin vadesi dolduğu için anapara tutarı ödenerek itfa kaydı gerçekleştirilmiştir.

31.12.2019	
780 FİNANSMAN GİDERLERİ HESABI	27.580.000
102 BANKALAR HESABI	27.580.000
Tahvil Kupon Odemesi Kaydı	

Yukarıdaki yevmiye maddesinde ise tahvil kupon ödemesinin kaydı gösterilmektedir. 31.12.2019 tarihinde 27.580.000 TL faiz ödemesi yapılacaktır. Bu nedenle, 780 Finansman Giderleri hesabına borç ve 102 Bankalar hesabına ise alacak kaydedilir.

31.12.2019	
119 TÜREV FİNANSAL VARLIKLAR HS.	1.080.000
561 NAKİT AKIŞ RİSKİNDEN KORUNMA KAZANÇLARI (KAYIPLARI) HESABI	1.080.000
Swap Sözleşmesinin Gerçeğe Uygun Değer Değişimi	

Yukarıdaki yevmiye maddesinde ise swap sözleşmesinin gerçeğe uygun değerindeki değişim kaydı gösterilmektedir. Swapın gerçeğe uygun değerindeki değişim 1.080.000 TL şeklinde gerçekleşmiş ve bu değişim tutarı, nakit akış riskinden korunma nedeniyle gerçekleştiği ve artış yönlü olduğu için özkaynaklarda 561 Nakit Akış Riskinden Korunma Kazançları hesabına alacak kaydedilmiştir. Swap sözleşmesinin gerçeğe uygun değeri ise 119 Türev Finansal Varlıklar hesabına borç kaydedilir.

31.12.2019	
102 BANKALAR HESABI	9.580.000
649 DİĞER FAALİYETLERDEN ÇEŞİTLİ GELİR VE KAZANÇLAR HESABI	9.580.000
Swap Netleşme Tutarı Kaydı	

Yukarıdaki yevmiye maddesinde ise swap sözleşmesinin tarafları arasındaki ödenecek ve tahsil edilecek faiz tutarları netleştirilir. Bu kayıta, BRS İşletmesi Swap Bankasından nette 9.580.000 TL tahsilat yapmıştır. Bu yüzden, 102 Bankalar hesabına borç, 649 hesaba ise alacak kaydedilmiştir.

Çalışmada bir işletmenin nakit akış riskinden korunmak amacıyla gerçekleştirdiği faiz swap sözleşmesinin TFRS 9 standardı kapsamında muhasebeleştirilme süreci gösterilmiştir. Örnek uygulamada vade boyunca riskten korunmanın işletmenin gelir tablosunda yarattığı etki aşağıdaki tabloda gösterilmektedir.

Tablo 4. Riskten Korunmanın Gelir Tablosuna Etkisi

Gelir Tablosu Kalemleri	01.01.2015-31.12.2015	01.01.2016-31.12.2016	01.01.2017-31.12.2017	01.01.2018-31.12.2018	01.01.2019-31.12.2019
Faiz Gideri (Tahakkuk eden faiz kuponu)	13.020.000	14.740.000	14.180.000	18.280.000	27.580.000
Faiz Gideri / Geliri (Swap Netleşme Tutarı)	4.980.000	3.260.000	3.820.000	-280.000	-9.580.000
TOPLAM	18.000.000	18.000.000	18.000.000	18.000.000	18.000.000

Yukarıdaki tablodan da görüleceği üzere işletme, nakit akış riskinden korunmak amacıyla tahvilin vadesine kadar her dönem sonunda nakit çıkışını 18.000.000 TL şeklinde sabitlemiştir. Faiz oranı swap sözleşmesi sayesinde tahakkuk eden tahvil faiz kuponu ödemeleri ile swap sözleşmesinden kaynaklı netleşme tutar ödemelerinin toplamı her dönem için sabitlenerek nakit akış riskinden korunma sağlanmıştır. Böylece, işletmenin ihraç etmiş olduğu tahvilin vade boyunca faiz ödemeleri sabit bir faiz oranı ile sabitlenerek değişken faiz riskinden korunma sağlanmaktadır.

Vade boyunca riskten korunmanın işletmenin finansal durum tablosunda yarattığı etki ise aşağıdaki tabloda özetlenmektedir:

Tablo 5. Riskten Korunmanın Finansal Durum Tablosuna Etkisi

Bilanço Kalemleri	31.12.2015	31.12.2016	31.12.2017	31.12.2018	31.12.2019
<u>Aktif</u>					
Kasa Hs.	82.000.000	64.000.000	46.000.000	28.000.000	-90.000.000
Türev Fin. Varlıklar	15.120.000	15.120.000	15.120.000	15.120.000	16.200.000
Aktif Toplamı	97.120.000	79.120.000	61.120.000	43.120.000	-73.800.000
<u>Pasif</u>					
Finansal Borçlar	100.000.000	100.000.000	100.000.000	100.000.000	0
Türev Fin. Yük.	0	10.980.000	12.600.000	16.200.000	16.200.000
Ert. Türev Ürün Kazancı/Kaybı	15.120.000	4.140.000	2.520.000	-1.080.000	0
Kar/Zarar	-18.000.000	-36.000.000	-54.000.000	-72.000.000	-90.000.000
Pasif Toplamı	97.120.000	79.120.000	61.120.000	43.120.000	-73.800.000

Yukarıdaki tabloda ise riskten korunma sonucunda işletmenin finansal durum tablosunda yarattığı etki gösterilmiştir. Buna göre, sözleşme tutarı swap sözleşmesinin yapıldığı tarihten itibaren finansal durum tablosunda izlenir ve sözleşme sonunda yükümlülüklerin son bulmasıyla finansal durum tablosundan çıkarılır. Swap sözleşmesinin gerçeğe uygun değerindeki değişimler finansal durum tablosunda özkaynaklarda “Nakit Akış Riskinden Korunma Kazançları (Kayıpları)” hesabında takip edilir. Sözleşme süresi sonunda ise riskten korunan araçtan doğan kâr veya zarar, faiz oranı swap sözleşmesi ile denkleştirileceğinden dolayı ilgili hesap kapatılır.

6. SONUÇ

1980'lerde tanıtılan bir sermaye piyasası aracı olan faiz oranı swap sözleşmeleri, etkili bir faiz oranı koruma ve borç yönetimi aracı haline gelmiştir. Faiz oranı swap sözleşmeleri, iki veya üç yılı aşan vadelerde faiz oranı riskine karşı korunmada futures ve opsiyon işlemlerinden daha etkili olabilmektedir. Faiz oranı swap sözleşmeleri, finansal türevlerin genel özelliklerine uygun olarak uygulandığında daha etkin bir faiz oranı riski yönetimi, finansman maliyetlerinin düşürülmesi ve yatırılan fonların gelirlerinin artmasını sağlamaktadırlar.

Türkiye'de finansal türev ürünlerin muhasebeleştirilmesi, genel olarak Tek Düzen Muhasebe Sistemi ve Vergi Mevzuat hükümleri esas alınarak gerçekleştirilmektedir. Ancak, finansal raporlamalarda standartlaşma, gerçeğe uygun bilgi sunumu, finansal tabloların güvenilirliği ve karşılaştırılabilirliğinin sağlanması için TMS ve TFRS'ler ile yeni düzenlemeler getirilmiştir. Finansal araçlar ile ilgili 2009 yılında TMS 39 standardı yayınlanmış olup standardın karmaşık bir yapıya sahip olmasından dolayı yerine TFRS 9 standardı hazırlanmış ve 2018 yılında yürürlüğe girmiştir.

Tek Düzen Hesap Planı'nda finansal türev ürünler ile ilgili hesapların bulunmaması ve tekdüzeliğin sağlanamaması gibi nedenler ile muhasebeleştirme süreçlerinde yaşanan karmaşıklıkların giderilmesi amacıyla Kamu Gözetimi Muhasebe ve Denetim Standartları Kurumu tarafından 2018 yılında yeni bir "Finansal Raporlama Standartlarına Uygun Hesap Planı Taslağı" oluşturulmuştur. Bu yeni hesap planı taslağında türev ürünler ile ilgili yeni hesaplar bulunmaktadır. Ancak Türkiye'deki finansal tablo kullanıcıları, yeni hesapların kullanımı ile ilgili örnek teşkil eden uygulamaların azlığı nedeniyle zorluk yaşamaktadır. Bu çalışma ile bir faiz oranı swap sözleşmesinin TFRS 9 kapsamında muhasebeleştirilmesi bir örnek üzerinde incelenmiş ve standart esasları açıklanmaya çalışılmıştır. Böylece çalışmanın, faiz oranı swap sözleşmesi kullanmak isteyen işletmeler için bir yol gösterici niteliğinde olabileceği düşünülmektedir.

Çalışmada bir işletmenin ihraç etmiş olduğu tahvilin değişken faiz ödemelerinin sabit faiz ile takasını gösteren örnek bir uygulamaya yer verilmiştir. Aracı swap bankası ile yapılan faiz oranı swap sözleşmesi imzalayan işletme, vade sonuna kadar nakit akış çıkışlarını sabitleyebilmiştir. Böylece tahvilin değişken faizlerinde meydana gelen değişimlere karşı nakit akışını riskten korumayı başarabilmiştir.

Çalışmada gösterilen uygulamada ulaşılan sonuçlar literatürde yer alan önceki çalışmalar ile bazı benzerlikler göstermektedir. Önceki çalışmalarda, farklı finansal türev araçlarının muhasebeleştirilmesi, değerlemesi ve raporlaması TFRS 9 kapsamında örnekleri üzerinden gösterilmiştir. Yeni hesapların kullanımı, gerçeğe uygun değerlerinin hesaplanması ve kayıt sistemi açısından benzerlikler mevcuttur. Ancak, nakit akış riskinden korunma amaçlı faiz oranı swap sözleşmeleri ile ilgili literatürde az sayıda çalışma bulunması ve Türkiye'de faiz swap işlemlerinin çoğunlukla bankalar tarafından yapılması nedeniyle bu çalışma, işletmeler tarafından da kullanımının artırılması ve kullanım alanının genişletilmesi açısından önem arz etmektedir. Ayrıca, faiz oranı swap sözleşmelerinin birçok türü bulunmakta olup çalışmada karşılıklı iki tarafın işlemleri esas alınmıştır. Buna karşılık sonraki çalışmalarda swap işlemine konu tarafların artırılması ve kur riski de uygulamaya konu edilebilir. Bu tür örnek uygulamaların, çeşitliliğin artırılmasına ve standartların anlaşılmasına katkı sunacağı düşünülmektedir.

KAYNAKÇA

- AMADEO, K. (2020). <https://www.thebalance.com/interest-rate-swaps-3306248>, (Erişim Tarihi: 15 Ocak 2021).
- ARZOVA, S.B. & ŞAHİN, B.Ş. (2021). "IBOR Reformu ve Riskten Korunma Muhasebesi". *Journal of Research in Business*, 6(2): 454-469.
- BABAOĞLU, G. ve ÖZTÜRK, E. (2020). "Riskten Korunma Muhasebesi Kapsamında Etkinlik Şartının Rasyo Analizi Yöntemi ile Tespiti". *Muhasebe ve Vergi Uygulamaları Dergisi*, 13(2): 377-400.
- BAŞÇI, E.S. (2003). "Vadeli İşlem Piyasası Aracı Olarak Swap'ın İşleyişi ve Finansal Piyasalardaki Kullanımları". *Gazi Üniversitesi Endüstriyel Sanatlar Eğitim Fakültesi Dergisi*, 11(12): 18-33.
- ÇAKIR, H.M. & SABUNCU, B. (2016). "Riskten Korunma Amaçlı Türev Araçların Türkiye Muhasebe Standartları Kapsamında Muhasebeleştirilmesi". *Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 25: 121-137.
- ÇINA BAL, E. & ÖZTÜRK, V. (2013). "Türkiye Muhasebe Standardı TMS-39 Finansal Araçlar: Muhasebeleştirme ve Ölçüm Kapsamında Türev Ürünlerin Nakit Akış Riskinden Korunma Amaçlı Kullanımı: Forward Örneği". *İşletme Araştırmaları Dergisi*, 5(2): 123-140.
- ÇITAK, N. & KURT, F. (2020). "İhracat Firmalarında Riskten Korunma Aracı Olarak Türev Ürünlerin Kullanımı". *Muhasebe Enstitüsü Dergisi*, 62: 11-22.
- DELOITTE (2013). "IFRS 9: Financial Instruments- high level summary". <https://www2.deloitte.com/content/dam/Deloitte/ru/Documents/audit/ifrs-9-financial-instruments-en.pdf>, (Erişim Tarihi: 15 Ocak 2021).
- DEVECİ, B. & DEVECİ, B. (2018). "Örnek Olay Çalışmasına İlişkin Teorik Bir Değerlendirme". *Social Sciences Studies Journal (SSSJournal)*, 4(13): 126-135.
- DİNÇ, E. & ATASEL, O.Y. (2018). "Büyük ve Orta Boy İşletmeler için Finansal Raporlama Standardı (BOBİ FRS) Kapsamında Riskten Korunma Muhasebesi ve Korunma Yedeği". *Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 23(4): 1185-1204.
- GÖKGÖZ, A. (2019). "TFRS 9 Finansal Araçlar Standardı Çerçevesinde Ticari Alacaklara İlişkin Beklenen Kredi Zararlarının Tespiti ve Muhasebeleştirilmesi". *Journal of Accounting, Finance and Auditing Studies*, 5(2): 163-178.
- HECKINGER, R. (2013). "Understanding Derivatives: Markets and Infrastructure, Chapter 1: Derivatives Overview". <https://www.chicagofed.org/~media/publications/understanding-derivatives/understanding-derivatives-chapter-1-derivatives-overview-pdf.pdf?la=en>, (Erişim Tarihi: 15 Ocak 2021).
- HULL, J. (2012). "Options, Futures and Other Derivatives". 8th Edition. Pearson Education Limited, USA.

- İPEK, A. (2020). “Riskten Korunma Muhasebesi ve Türkiye’de Uygulanabilirliği Üzerine Bir Vaka Çalışması”. *Muhasebe ve Finansman Dergisi*, 88 (Ekim): 75-96.
- İŞSEVEROĞLU, G. (2014). “TMS 39 Kapsamında Finansal Varlıkların Sınıflandırılması ve Değerlemesi: Borsa İstanbul 100 Endeksindeki Şirketlerin Uygulamaları”. *Uluslararası Yönetim İktisat ve İşletme Dergisi*, 10(21): 87-106.
- JERMANN, U.J. & YUE, V.Z. (2017). “Interest Rate Swaps and Corporate Default”. *Journal of Economic Dynamics and Control*, 1-34.
- KABLAN, A. (2005). “Türkiye’de Swap Sözleşmelerinin Muhasebeleştirilmesi ve Uygulamaları”, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İşletme Anabilim Dalı, İstanbul.
- KALDIRIM, Z. & SELVİ, Y. (2021). “Hibrid Sözleşmelerdeki Saklı Türevler”. *Muhasebe Bilim Dünyası Dergisi*, 23(Özel Sayı): 24-41.
- KAMU GÖZETİMİ KURUMU (2017). “TFRS 9 Finansal Araçlar”, https://kgk.gov.tr/Portalv2Uploads/files/DynamicContentFiles/T%C3%BCrkiye%20Muhasebe%20Standartlar%C4%B1/TMSTFRS2018Seti/TFRS/TFRS_9_2017%20S%C3%BCr%C3%BCm%C3%BC_2018.pdf, (Erişim Tarihi: 15 Ocak 2021).
- KAWALLER, I.G. (2007). “Interest Rate Swaps: Accounting vs. Economics”. *Financial Analysis Journal*, 63(2): 15-18.
- KIYILAR, M. (1998). “Swap, Swap Türleri ve Swap İşlemlerinin Muhasebeleştirilmesi”. *İÜ İşletme Fakültesi Dergisi*, 27(1): 83-104.
- KIZILKAYA, D. (2016). “Swap İşlemleri ve Faiz SWAP’ının (IRS) Temel Unsurları”. <https://silo.tips/download/sabit-faiz-oran-deiken-faiz-oran-swap-ilemleri-ve-faiz-swap-nn-irs-temel-unsurla>, (Erişim Tarihi: 15 Ocak 2021).
- KOÇAK ŞEN, İ. & SÖZBİLİR, H. (2019). “IFRS 9 Finansal Araçlar Standardı Kapsamında Finansal Türev Ürünlerin Muhasebeleştirilmesi: Swap Örneği”. *Muhasebe Bilim Dünyası Dergisi*, 21(4): 1008-1036.
- KORKMAZ A. (2020). “Swap Sözleşmelerden Elde Edilen Gelirin Vergilendirilmesi”. *Vergi Raporu*, 244: 74-91.
- KURAR, İ. & ÇETİN, A.C. (2016). “Türev Araçlarının Risk Yönetim Fonksiyonu: Vadeli İşlem Piyasası Risk Yönetimi Üzerine Bir Araştırma”. *Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 21(2): 403-425.
- LEONARD, G. & SRINIVASAN, G. (2016). “Interest-Rate Swaps: Hedge or Bet? A Case of Canadian Universities”. https://www.caia.org/sites/default/files/AIAR_Q1_2016_08_LeonardSrinivasan_HedgeorBet.pdf, (Erişim Tarihi: 15 Ocak 2021).
- OCAKOĞLU, O. (2013). “Türev Ürünlerin Muhasebeleştirilmesi”. *Mali Çözüm Dergisi*, Kasım-Aralık 2013: 49-63.
- ORACLE (2020). “IFRS 9 in Summary”. <https://go.oracle.com/ifrs9-compliance-summary#IFRS9summary>, (Erişim Tarihi: 15 Ocak 2021).

- ÖZULUCAN, A., ARSLAN, S. 6 KELEŞ, D. (2017). “Menkul Kıymetlerin TMS 39 ve TFRS 9 Çerçevesinde Muhasebeleştirilmesi”. Ömer Halisdemir Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 10(4): 235-249.
- PROSIC, D. (2015). “Mechanism and Accounting Treatment of Interest Rate Swap”. Bankarstvo, 44(1): 26-47. DOI:10.5937/bankarstvo1501026P.
- PWC PRACTICAL GUIDE (2016). “General Hedge Accounting”. <https://fdocuments.in/document/practical-guide-general-hedge-accounting.html>, (Erişim Tarihi: 15 Ocak 2021).
- SAUNDERS, K.T. (1999). “The Interest Rate Swap: Theory and Evidence”. Journal of Corporate Finance, 5 (1999): 55-78.
- SELVİ, Y. (2000). “Türev Ürünlerin Muhasebeleştirilmesi”. 1. Baskı. ARC Yayınları, İstanbul.
- TELCİ, A. (2021). “TFRS 9-Finansal Araçlar Standardının Portföy Yönetimi Şirketlerinin Finansal Tablolarına Etkisini Muhasebenin Önemlilik Kavramı Çerçevesinde Vaka Çalışması ile Değerlendirilmesi”. Finansal Araştırmalar ve Çalışmalar Dergisi, 13(25): 746-772.
- TUNCAY, F.E. & CENGİZ, H. (2016). “Faize Dayalı Swap Sözleşmeleri ve Muhasebeleştirilmesi”. Uluslararası İktisadi ve İdari İncelemeler Dergisi, 16: 1-22.
- TÜRMOB (2020). “Swap İşlemleri İşleyişi ve Vergisel Boyutu”. <https://turmob.org.tr/ekutuphane/download/0cc73f48-a0ac-4aa2-89d8-b84d7fb5c166>, (Erişim Tarihi: 15 Ocak 2021).
- YILMAZ, B. & ŞAHİN, İ.E. (2009). “Türev Ürünlerinden Swap İşlemlerinin Mali Risk Yönetiminde Kullanımı”. Sosyal Ekonomik Araştırmalar Dergisi, 9(17): 393-406.